

ความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน Diversification of Cultural Technology on Communication in Presented Era

บุญเทิด อุทยานิน*

Boonterd Uthayanin

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงเพชร ส่งเสริม**

Asst. Prof. Dr. Kingpet Songserm

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ ธงไชย**

Asst. Prof. Dr. Sompong Thongchai

ดร.ปิยศักดิ์ สีดา**

Dr.Piyasak Seeda

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน โดยศึกษาในพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยนและคนภูเขาในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำแม่โขง ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สทนหาอย่างไม่เป็นทางการ และสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน แล้วสรุปใจความสำคัญเกี่ยวกับความหลากหลายทางเทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารมนุษย์ได้พัฒนาการสื่อสารจากอดีตกาล โดยมีหลักฐานทางโบราณคดีบางอย่างที่สื่อสารเพื่อสื่อความหมายมาเรื่อย ๆ

* นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิทยุศาสตร์การพัฒนภูมิภาค มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

**อาจารย์ที่ปรึกษา

จนถึงยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารทั้งข้อความ อินเทอร์เน็ต ภาพนิ่ง วิดีโอและอื่น ๆ ที่รวดเร็วภายในระยะเวลาสั้นๆ ในปัจจุบัน

2. องค์ประกอบของเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่ ระบบประมวลผล ระบบสื่อสารโทรคมนาคม และการจัดการข้อมูล

3. วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร คือ เพื่อควบคุม เพื่อรวบรวมข้อมูล เพื่อการสังคม และเพื่อลดความตึงเครียด

4. ความสำคัญของการสื่อสาร ได้แก่ ก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทั้งตัวบุคคลและสังคม

5. ลักษณะของการสื่อสาร มี 3 ประการ ดังนี้คือ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดความหมายให้กับผู้ฟัง เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเตือนหรือการชักนำให้บุคคลคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับข้อมูลนั้น ๆ

คำสำคัญ : ความหลากหลาย, เทคโนโลยีวัฒนธรรมการสื่อสาร

ABSTRACT

This article has an objective to study the diversity of cultural technology on communication in the present day by studying in the areas of Mien ethnic group and hill tribe people in The Greater Mekong Subregion. By using a qualitative methods to collect data from secondary sources by reviewing related literature, informal conversations and in-depth interviews with 10 key informants who had experiences on using communication technologies. And conclude the important information about diversity in communication cultural technology in present day.

The results of this research found out the interesting issues as follows:

1.The development of human communication technology has gradually developed from the past with some archaeological evidences revealing that communication has been used to convey meaning and developed through time until the era of communication technology, including instant messaging, images, videos and others in the present day.

2. There were 3 important communication technology elements, which are, processing system, telecommunication system, and information management.

3. The purpose of communication were to control, to collect and gather information, to socialize and to reduce tension.

4 .The importance of communication was to created a coordination between people and society. it is an important factor in human life of all sex and all ages. And it is also an important factor in the development of both individuals and society.

5. There were 3 characteristics of communication as follows: It was about creating meaning for the listener. It was related to sending information from one place to another, a was related to urging or inducing people to conform to each other or agree with the information.

Keywords: diversity, communication cultural technology

บทนำ

สิ่งสำคัญที่สุดของมนุษย์ในชีวิตประจำวันทุกวันนี้จนกลายเป็นปัจจัยที่ห้า คือ การสื่อสาร ซึ่งการติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กับมนุษย์เมื่อ 19,000,000 ปี เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่รวมกันเป็นสังคมมีการใช้ภาษาเป็นสื่อในการส่งข้อมูล แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต การติดต่อสื่อสารจะทำได้ด้วยการให้สัญญาณมือ รูปภาพ สัญลักษณ์ต่าง ๆ หรือการใช้กิริยาท่าทาง เพื่อสื่อให้ผู้อื่น

ทราบความต้องการ หรือต้องการให้ผู้อื่นทำอะไร หรือต้องการอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจ การใช้สัญลักษณ์เพื่อการสื่อสารแทนสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นการแสดงความหมายบางอย่าง โดยเฉพาะแทนจุดเด่นของสิ่งของเหล่านั้น (เสนาะ ดีเยาว์. 2541 : 45-46) อย่างเช่น หลักฐานทางโบราณคดีบางอย่างที่สื่อสารเพื่อสื่อความหมาย จนมนุษย์ได้พัฒนาการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพสูงจนกระทั่งในปัจจุบันมีโทรศัพท์ ที่สามารถแปลงคลื่นสัญญาณเป็นไฟฟ้าและมีการส่งต่อไปตามสายไฟฟ้าจนกลายเป็น โทรศัพท์ เฟซบุ๊ก ยูทูบ ทวิตเตอร์ ออนไลน์ จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้สังคมเข้าสู่ยุคของการสื่อสารข้อมูลทั้งข้อความ อินเทอร์เน็ต ภาพนิ่ง วิดีโอและอื่น ๆ ที่รวดเร็ว ภายในระยะเวลาสั้น ๆ ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ การประกอบอาชีพและการผลิตที่แตกต่างไปจากยุคเดิม

ภาพที่ 1 ภาพการสื่อสารมวลชนของมนุษย์ในยุคอดีต
(บุญเทิด อุทยานิน, ภาพถ่าย 2558, พฤศจิกายน 10)

วิธีการวิจัยการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้เทคนิควิธีการเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ อาทิ เอกสารบันทึกประวัติศาสตร์ต่าง ๆ และการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ที่มีประสบการณ์ใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ผู้เขียนได้พบเห็น ในช่วงของการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง นโยบายสารสนเทศในกลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยนและคนภูเขาในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำแม่โขง ปริญญาดุซงญอ บัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาคมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ รุ่นที่ 11 ช่วงปี พ.ศ. 2557-2560 นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ศึกษา และสรุปประเด็นข้อค้นพบ เพื่อเรียบเรียงนำเสนอเป็นบทความวิชาการ และนำไปเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในเล่มวิทยานิพนธ์ด้วย

ผลการศึกษาพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสาร จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาได้ส่งสัญญาณหลายอย่างเกิดขึ้นในปัจจุบันและสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงของสังคมเข้าสู่ยุคของการสื่อสารข้อมูลจากควันทันที การใช้คอมพิวเตอร์สื่อสาร จนกระทั่งการใช้โทรศัพท์ที่สามารถแปลงคลื่นสัญญาณไฟฟ้าและส่งต่อสัญญาณไปตามสายไฟฟ้าจนกระทั่งเป็นโทรศัพท์ไร้สาย เพจบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ที่ทำให้ข้อมูลการสื่อสารไปได้อย่างรวดเร็วแพร่หลาย และสามารถกระจายไปได้ทั่วโลกจึงเป็นเหตุนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ และพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสารอย่างกว้างขวาง มีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชนในสังคมโลกที่สามารถแลกเปลี่ยนซบเซกกันได้อย่างรวดเร็ว การสื่อสารจะเข้ามาทำให้เส้นแบ่งระหว่างชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานไม่ชัดเจนรวมถึงการขยายให้เกิดการแบ่งแยก บุคลากรซึ่งสามารถทำงานที่ใดก็ได้ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารจากระบบคอมพิวเตอร์ กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตที่รวดเร็ว อุปกรณ์ดิจิทัลที่มีราคาถูกและให้ความรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การจัดงานต่าง ๆ รวมถึงการผลิต เหตุของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่ซับซ้อนจากการเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่กลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคมโลก ซึ่งการใช้เครื่องมือในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกัน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร การเรียนรู้และการทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ใช้กับผู้ไม่ได้ใช้ ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีและการสื่อสารของคนที่มีโอกาสกับผู้ด้อยโอกาส

ปัจจุบันการใช้และการสร้างข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น การใช้เทคโนโลยีมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีอัตราการเติบโตของจำนวนข้อมูลที่สูงมาก การสร้างข้อมูลข่าวสาร ได้เปลี่ยนรูปแบบไปมาก มีการพัฒนาเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถส่งผ่านข้อมูลโต้ตอบได้ทันที จนทำให้รูปแบบของการสื่อสารมวลชนเปลี่ยนก้าวเข้าสู่ สื่อใหม่ (New media) หรือ สื่อสังคม (Social media) การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน ดังกล่าว มีการใช้ในรูปแบบไม่สร้างสรรค์ ใช้เพื่อการบันเทิง ใช้เพื่อการแสดงออกแบบไร้ขอบเขต หรือ สื่อสารในเรื่องที่ไม่มีประโยชน์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

เพื่อแสวงหาความรู้ และใช้อย่างสร้างสรรค์ จึงทำให้การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทำให้มนุษย์ในสังคมปัจจุบันไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างก่อให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างคนในสังคม คนในชุมชน หรือระหว่างคนในครอบครัวมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่มากเกินไปจนความจำเป็น และไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ลักษณะคล้ายกับอาการ “สาลิกเทคโนโลยี” ความทันสมัยของเทคโนโลยีที่จะเข้ามามีบทบาทต่อมุมมองวิธีคิด ต่อวิถีทางการตัดสินใจมีบทบาทในการกำหนดชีวิตหรือแม้แต่กำหนดชะตากรรมของตัวเรา ของสังคม ของประเทศหรือแม้แต่กระทั่งโลกทั้งโลกที่ได้ถูกค้นคิด ประดิษฐ์และถูกพัฒนาขึ้นมา (ชัชวรินทร์ ไชยวัฒน์. 2557 : 10)

ระบบการสื่อสารเชิงแสงและการสื่อสารผ่านดาวเทียมเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกันประมาณช่วงคริสต์ทศวรรษที่ 60 (ประมาณช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2508-2512) ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนประวัติการสื่อสารโลกจากการใช้สื่อนำสัญญาณแบบเดิมที่เป็นสายทองแดง เปลี่ยนเป็นสื่อนำสัญญาณผ่านดาวเทียมและผ่านใยแก้วนำแสงโดยเริ่มต้นจากการสื่อสารผ่านดาวเทียม ในเดือนตุลาคมปี พ.ศ. 2500 ซึ่งศักยภาพของเทคโนโลยีทั้งสอง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารจนนำไปสู่การให้บริการทั้งทางด้านเสียง และข้อมูลผ่านเครือข่ายความเร็วสูง เพิ่มความสะดวกและรวดเร็ว สามารถขยายระยะทางการสื่อสารให้สามารถเชื่อมต่อถึงกันได้อย่างทั่วถึงทุกมุมต่างๆของโลก นอกจากการขยายเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลแล้ว ยังมีการพัฒนาการประยุกต์ใช้งานเครือข่ายให้มีความหลากหลาย และการใช้งานระบบเครือข่ายการสื่อสารข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่นการพัฒนาเครื่องมือการสืบค้นข้อมูล (การสื่อสาร. 2557 : 1)

ภาพที่ 2 เทคโนโลยีการสื่อสารในแต่ละยุค
ที่มา : เทคโนโลยีการสื่อสาร.ออนไลน์, 2558.
<http://suwanneepiwsee.blogspot.com/>

องค์ประกอบของเทคโนโลยีการสื่อสาร

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ (2542 : 31) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ต่อไปนี้

1. ระบบประมวลผลความซับซ้อนในการปฏิบัติงานและความต้องการสารสนเทศที่หลากหลายทำให้การจัดการและการประมวลผลข้อมูลด้วยมือไม่สะดวก ลำช้าและอาจผิดพลาด ปัจจุบันองค์กรจึงต้องทำการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์สนับสนุนในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้การทำงานถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

2. ระบบสื่อสารโทรคมนาคมการสื่อสารข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการจัดการและการประมวลผลตลอดจนการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจระบบสารสนเทศที่ดีต้องประยุกต์อิเล็กทรอนิกส์และผู้ใช้ที่อยู่ห่างกันให้สามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดการข้อมูล ปกติบุคคลที่ให้ความสนใจกับเทคโนโลยีจะอธิบายความหมายของเทคโนโลยี โดยใช้ความสำคัญกับส่วนประกอบสองประการแรก แต่ผู้ที่สนใจในการจัดการ (Data/Information Management) จะให้ความสำคัญกับส่วนประกอบที่สาม ซึ่งมีความเป็นศิลปะในการจัดรูปแบบการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่ง ครรชิต มาลัยวงศ์ (2537 : 26-27) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยเทคโนโลยีที่สำคัญสองสาขา คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ทั้งสองมีการทำงานที่สัมพันธ์กัน

องค์ประกอบของการสื่อสารข้อมูลมี 5 องค์ประกอบได้แก่

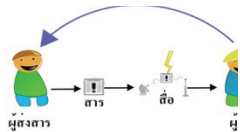
1. ผู้ส่ง (Sender) เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งข่าวสาร (Message) เป็นต้นทางของการสื่อสารข้อมูลมีหน้าที่เตรียมสร้างข้อมูล เช่น ผู้พูด โทรศัพท์ กล้องวิดีโอ เป็นต้น

2. ผู้รับ (Receiver) เป็นปลายทางการสื่อสาร มีหน้าที่รับข้อมูลที่ส่งมาให้ เช่น เครื่องรับ โทรศัพท์ เครื่องพิมพ์ เป็นต้น

3. สื่อกลาง (Medium) หรือตัวกลาง เป็นเส้นทางการสื่อสารเพื่อนำข้อมูลจากต้นทางไปยังปลายทาง สื่อส่งข้อมูลอาจเป็นสายคู่บิดเกลียว สายโคแอกเชียล สายใยแก้วนำแสง หรือคลื่นที่ส่งผ่านทางอากาศ เช่น เลเซอร์ คลื่นไมโครเวฟ คลื่นวิทยุ ภาคพื้นดิน หรือคลื่นวิทยุผ่านดาวเทียม

4. ข้อมูลข่าวสาร (Message) คือสัญญาณอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งผ่านไบบระบบสื่อสาร ซึ่งอาจถูกเรียกว่า สารสนเทศ (Information) โดยแบ่งเป็น ข้อความ (Text) ตัวเลข (Number) รูปภาพ (Images) เสียง (Audio) และวิดีโอ (Video)

5. โพรโทคอล (Protocol) คือ วิธีการหรือกฎระเบียบที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลเพื่อให้ผู้รับ และผู้ส่งสามารถเข้าใจกันหรือคุยกันรู้เรื่อง โดยทั้งสองฝั่งทั้งผู้รับและผู้ส่งได้ตกลงกันไว้ก่อนล่วงหน้าแล้ว ในคอมพิวเตอร์โปรโตคอลอยู่ในส่วนของซอฟต์แวร์ที่มีหน้าที่ทำให้การดำเนินงาน ในการสื่อสารข้อมูลเป็นไปตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ (การสื่อสาร. 2557 : 1-2)

ภาพที่ 3 รูปแบบของการสื่อสาร

ที่มา : ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร.ออนไลน์. 2558. <http://www.ipesp.ac.th/>

วัตถุประสงค์ของการสื่อสารการสื่อสารจะกระทำในรูปแบบใดล้วนมีวัตถุประสงค์ที่แบ่งออกได้เป็น 4 อย่าง คือ (เสนาะ ดิยาวาร์. 2541 : 19-23)

1. เพื่อควบคุม การสื่อสารเพื่อการควบคุมมักถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมบางอย่างของคน เช่น เปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ให้เป็นไปในที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะเป็นความต้องการของคนที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมหรือพยายามที่จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการกระทำของตน ไม่ว่าการสื่อสารจะกระทำในรูปแบบใดๆ ก็จะทำให้กระทำเพื่อที่จะควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในแนวทางที่ต้องการ

2. เพื่อรวบรวมข้อมูล การสื่อสารนั้นจะทำให้เรารู้ข้อมูลต่างๆ 3 เรื่องคือ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเอง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลอื่นและข้อมูลความเป็นไปที่อยู่รอบตัวเรา การสื่อสารนั้นเป็นเสมือนภาพสะท้อนที่ทำให้เราเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ได้ แม้ตัวเราเอง การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นเช่นเดียวกันหากไม่มีการสื่อสารก็ยากที่จะรู้จักข้อมูลของบุคคล

อื่น เพราะขณะที่เราสื่อสารกับบุคคลเรามักจะสังเกตกิริยาอาการ ความคิดเห็น แล้วเอามาประเมินเกี่ยวกับตัวเขาว่าเป็นคนอย่างไร บางครั้งการประเมินของเราอาจผิดพลาด แต่ทำให้เราได้เรียนรู้ทัศนคติ ความเชื่อ ความคิดเห็นและค่านิยม

3. เพื่อการสังคม มนุษย์ต้องการอยู่ร่วมกับคนอื่นไม่สามารถอยู่ได้คนเดียว ความต้องการที่จะสังคมกับคนอื่นทำให้เราต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม มนุษย์มีความสุขกับการติดต่อกับคนอื่นและจะพยายามรักษาความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นไว้ ทำให้มีความมั่นใจ มีความสบายใจ เพราะตัวเองมีความหมายและไม่ว่าเหว ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นกิจกรรมที่กระทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางด้านสังคมของคนด้วย

4. เพื่อลดความตึงเครียดในการทำงาน ในการเรียนหนังสือ การดำเนินชีวิต มนุษย์มักจะประสบกับความผิดหวัง ความสับสน ความไม่แน่ใจ ความขัดแย้ง และความไม่พอใจต่างๆ หากเก็บไว้เราก็จะตึงเครียดมากขึ้น ดังนั้นหากได้ระบายความคับแค้นใจออกมาบ้างก็จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้น (เสนาะ ตีแยว. 2541 : 19-23)

ความสำคัญของการสื่อสาร การสื่อสารมีความสำคัญดังนี้

1. การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ไม่มีใครที่จะดำรงชีวิตได้ โดยปราศจากการสื่อสาร ทุกสาขาอาชีพก็ต้องใช้การสื่อสารในการปฏิบัติงาน การทำธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะสังคมมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลาพัฒนาการทางสังคม จึงดำเนินไปพร้อม ๆ กับพัฒนาการทางการสื่อสาร

2. การสื่อสารก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลและสังคม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคม ช่วยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คน ช่วยธำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็นปกติสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

3. การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทั้งตัวบุคคลและสังคม การพัฒนาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ รวมทั้งศาสตร์ในการสื่อสาร จำเป็นต้องพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ

คุณสมบัติของผู้ส่งสาร

1. เป็นผู้ที่มีความเจตนาแน่วแน่ที่จะให้ผู้อื่นรับรู้จุดประสงค์ของตนในการส่งสาร แสดงความคิดเห็นหรือวิจารณ์ ฯลฯ
2. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาของสารที่ต้องการจะสื่อออกไปเป็นอย่างดี
3. เป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่ดี มีความน่าเชื่อถือ แคล่วคล่องเปิดเผยจริงใจ และมีความรับผิดชอบ ในฐานะเป็นผู้ส่งสาร
4. เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจความพร้อมและความสามารถในการรับสารของผู้รับสาร
5. เป็นผู้รู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมในการส่งสารหรือนำเสนอสาร (การสื่อสาร. 2558)

ลักษณะของการสื่อสาร สามารถรวมสาระสำคัญได้ 3 ประการคือ

ประการแรก การสื่อสารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการก่อให้เกิดความหมายให้กับผู้ฟัง หมายความว่าผู้รับข่าวหรือผู้ฟังจะเข้าใจความหมายของการสื่อสารนั้น ถึงแม้จะตรงหรือไม่ตรงกับ ความหมายของผู้ส่งข่าว เพราะว่าความหมายของสิ่งต่างๆ ไม่อาจส่งถึงกันได้และทั้งสองฝ่ายมีประสบการณ์และการรับรู้ต่างกัน

ประการที่สอง การสื่อสารเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการส่งข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง การส่งข้อมูลกระทำโดยการอาศัยสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายใดๆ ที่กำหนดขึ้น เครื่องหมายที่ใช้ อาจเป็นที่เข้าใจกันระหว่างทั้งสองฝ่ายคือ ใช้ภาษาเดียวกัน หรือเป็นอย่างอื่นที่ทั้งสองฝ่ายอาจเข้าใจกันหรือไม่เข้าใจกันก็ได้ เช่น การใช้กิริยาอาการทางร่างกาย เวลาและสิ่งของ การส่งข้อมูลโดยใช้สัญลักษณ์จะต้องกระทำโดยผ่านสื่อต่างๆ หลายอย่างเพื่อทำให้ข้อมูลไปถึงผู้รับ

ประการที่สาม เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเตือนหรือการชักนำให้บุคคลคล้อยตามหรือเห็นด้วยกับข้อมูลนั้นๆ การทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นด้วยจะต้องอาศัยตัวข่าวสารที่ดีเหมาะสมและอาศัยกระบวนการที่รวดเร็ว น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ เช่น การสื่อสารด้วยการพูดดีกว่าการสื่อสารด้วยการเขียนหรือการพูดทางโทรศัพท์มีประสิทธิภาพในการชักนำให้คนคล้อยตามมากกว่าการพูดทางวิทยุ เป็นต้น (เสนาะ ตีแยว. 2541 : 25)

ภาพที่ 4 การสื่อสารที่ไร้พรมแดน

ที่มา : โลกไซเบอร์.ออนไลน์. 2558. <https://cakeinfinite26952>.

วิจารณ์และสรุปผล เทคโนโลยีการสื่อสารได้สร้างประโยชน์และโทษต่อวงการธุรกิจและการปกครอง ธุรกิจมีการขยายการลงทุนด้วยการใช้ระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร การเชื่อมโยงเครือข่ายเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้สังคมโลกเป็นสังคมแบบไร้พรมแดน การเชื่อมต่อเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้อินเทอร์เน็ตมีอัตราการขยายตัวสูงจนเป็นอัตราการขยายตัวแบบทวีคูณ และอีกไม่นานคนบนโลกจะสามารถติดต่อสื่อสารกันโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดสังคมใหม่ การกระจายและการไหลของข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเชื่อมต่อกันเหมือนกับทางด่วน (Super Highway) ทำให้ระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ต่างส่งผลกระทบต่อกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน

การเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงกลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมโลก เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ระหว่างกัน ช่วยให้เข้าถึงแหล่งข้อมูล ช่วยในการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ที่ใช้เทคโนโลยีกับผู้ที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเทคโนโลยีและการสื่อสารของคนที่มีโอกาสกับผู้ด้อยโอกาส อีกทั้งการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัว บางครั้งการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบที่ไม่สร้างสรรค์ หรือขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร จึงเป็นเหตุให้การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารไม่

ก่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้างก่อให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างคนในสังคม คนในชุมชน หรือระหว่างคนในครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2537). **เทคโนโลยีสารสนเทศ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- เค้กอินฟินิตี. =ชีวิตในโลกไซเบอร์และการสื่อสารไร้พรมแดน .
<https://cakeinfinite26952>. (13 มิถุนายน 2557).
- ชุดพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. (2557). **ชุดที่ 6 ทักษะการสื่อสาร**.
ความหมาย. www.stou.ac.th/Schools/Sed/upload/ชุดที่%2006.pdf.
(13 มิถุนายน 2557).
- ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์. (2557). **สู่คลื่นลูกที่สี่...หลังจาก..เทคโนโลยีเปลี่ยนคนเป็นควาย**.
กรุงเทพฯ : เอ.พี.กราฟิคดีไซน์และการพิมพ์.
- ณัฐพันธ์ เจริญนนท์. (2542). **การจัดการทรัพยากรบุคคล**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยกู๊ดวิว. (2558). **ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**.
www.thaigoodview.com. (18 มีนาคม 2558).
- บุ๊คแรมอีบุ๊ก. (2557). **บทที่ 4 องค์ประกอบของการสื่อสาร**.
<http://www.book.ram.edu/e-book/m>. (12 มิถุนายน 2557).
- มหิตลเวป.(2557). **การสื่อสาร**. http://www.il.mahidol.ac.th/e-media/computer/network/net_datacom1. Htm.
(30 สิงหาคม 2557).
- วสิตาวิกิตอดคอม. (2557). **ทฤษฎีการรับรู้เกี่ยวข้องอะไรกับการสื่อสาร**.
wasita.wikidot.com/false. (12 มิถุนายน 2557).
- เสนาะ ดิยาว. (2541). **การสื่อสารในองค์กร**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุรพล นาถะพินธุ. (2550). **รากเหง้าบรรพชนไทย: พัฒนาการทางวัฒนธรรมก่อนประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มติชน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554).

การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ:
ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.

ไสว บุญมา. (2555). หายนะ ฤลีน อารยธรรม. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯธุรกิจ มีเดีย.

อัจฉรา ภาณุรัตน์, สุภักดิ์ ตลับทอง และปิ่นเพชร ชูทรงเดช. (2539).

เส้นทางช้างสุรินทร์. สุรินทร์ : รุ่งชนเกียรติออฟเซต.

อคิน รพีพัฒน์. (2551). วัฒนธรรมคือความหมาย: ทฤษฎีและวิธีการของคลิฟฟอร์ด

เกียร์ช. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.

อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี และรสขงพร โกมลเสวิน. (2552). รูปแบบการสื่อสารของ

นักการเมืองท้องถิ่น. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 29(4)

ตุลาคม-ธันวาคม : 56 -60.

อุดม บัวศรี. (2546). วัฒนธรรมอีสาน. กรุงเทพฯ: คลังนานาวิทยา.

เอरिक ชมิดท์. (2557). ดิจิตอลเปลี่ยนโลก = The New Digital Age. กรุงเทพฯ :
โพสต์บุ๊กส์.

โอเคนชั่นเน็ต. (2558). เทคโนโลยี. www.oknation.net/blog. (7 กรกฎาคม 2557).

ไอเพรส. (2558). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. www.ipesp.ac.th (16 ตุลาคม 2557).

ไฮไลท์กระปุกดอตคอม. เทคโนโลยีการสื่อสารย้อนรอยจากอดีตสู่ปัจจุบัน.

highlightkapook.com/view/87986. (16 มีนาคม 2558).